SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

SATURDAY

VOL. CI. No. 221. JERSEY CITY and NEW YORK, ~~FRIDAY~~, NOVEMBER 19, 1994. CENTS 50 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 19-го ЛИСТОПАДА 1994 Ч. 221. РІК CI

УАКР СХВАЛИЛА 12.000 НА ДОПОМОГУ УКРАЇНІ

Ню Йорк, Н. Й. (Р. Барановський), — Нові дотації на допомогу Україні і ряд інших важливих справ були предметом нарад Екзекутиви, що відбулися тут у суботу, 15-го жовтня 1994 року у власній домівці в полудневих годинах. Нарадами проводила голова Уляна Дячук. На нарадах був присутній голова Крайової Ради д-р Богдан Шебунчак. Після прийняття порядку нарад і протоколу з попередніх нарад, що його прочитав протоколярний секретар Осип Труш, звітували члени Екзекутиви.

Євген Стахів говорив про імпрези, які вже проведено УАКР спільно з УККА і які ще підготовляються, а саме: відзначення третьої річниці незалежности України в Ню Йорку, зустріч з новонайменованим міністром України Геннадієм Удовенком, головою адміністрації Дмитром Табачником і головою Комісії закордонних справ України Борисом Олійником. Ці імпрези були дуже успішні. Натомість зустріч з головою Верховної Ради України Олександром Морозом не була на бажаному рівні.

У підготові бенкету в честь Президента України Леоніда Кучми створено комітет, у якому співголовами є Є. Стахів і Мирослав Шмігаль, а членами Володимир Процик і Дам'ян Ліщинський. Бенкет відбудеться 19-го листопада ц. р. в Ню Йорку Маріот Маркі Готелі за вступом 100 дол. від особи.

На прохання Президії УАКРади Ігор Ґавдяк очолив вашінґтонське бюро УАКРади І. Ґавдяк в серпні був на зустрічі представників українських організацій в Америці з Джеймсом Коллінсом, надзвичайним амбасадором Америки до Східньої Европи і т. зв. нових незалежних держав. Зустріч відбулася в Державному департаменті. Темою зустрічі були звітування амбасадора Коллінса про його недавню подорож до Києва і про американську допомогу Україні.

У вересні брав участь з іншими членами вашінґтонського Відділу УАКРади у прощальному вечорі, влаштованому в українській амбасаді у Вашінґтоні для амбасадора Олега Білоруса і його дружини Лариси. Репрезентував УАКРаду на відзначенні третьої річниці незалежности України в Сенаті ЗСА, де виголосив коротке привітальне слово від УАКРади. Ця імпреза була влаштована спільно централями УАКР і УККА. Репрезентував вашінґтонський Відділ УАКРади на зборах організацій Вашінґтону, скликаних на те, щоби обговорити значний занепад у діяльності усіх громадських організацій і намітити засоби для покращання.

В жовтні брав участь у зустрічі представників вашінґтонських організацій з головою Верховної Рди України О. Морозом. Тому, що голова Відділу УАКР Степан Максимюк був в Україні, він репрезентував на цій зустрічі Відділ УАКРади.

Роман Барановський подав до преси репортаж з нарад Екзекутиви 6-го серпня 1994 року, що появився в „Народній Волі" ч. 33 з 1-го вересня і у „Свободі" ч. 167 з 2-го вересня 1994 року. У цьому репортажі вкралася помилка в дотації на школу Українознавства в Нюарку, Н. Дж., яка збирає датки на устаткування школи в Україні. В репортажі подано, що уділено 200 дол., а має бути

(Закінчення на стор. 3)

Л. КРАВЧУК ЗВИНУВАЧУЄ МОСКВУ

Москва. — Колишній президент України Леонід Кравчук дав інтерв'ю для популярного російського тижневика „Арґументи і Факти", в якому звинуватив Москву у своїй поразці у президентських виборах.

Між іншим, Л. Кравчук зказав: „Поразка моя була запланована від того моменту, коли було визначено дату виборів. Всі засоби російської масової інформації спрямувалися проти мене. В цьому нема ніякого сумніву. Росія до цього часу керує ситуацією в колишніх совєтських республіках, вона може вирішувати долю і Грузії, й Азербайджану, і України. Крім того, наші місцеві большевики і весь схід України, який залишається у певній мірі большевицьким, Луганська область і Крим голосували проти мене".

Своїм найбільшим досягненням Л. Кравчук вважає, що „Україну створено як незалежну самостійну державу. Заснування такої самостійної держави має не просто історичне значення. Це факт, який змінює ситуацію в Европі і в світі".

Відкрито пам'ятник І. Мазепі

Київ (Р. Р.). — У селі Мазепинцях, Білоцерківського району, Київської областн відкрито перший в Україні пам'ятник гетьманові Іванові Мазепі.

У зв'язку з 285-ою річницею з дня смерти гетьмана, 1994 рік в Україні проголошено Роком І. Мазепи. У Києві, на вулиці Спаській 16б відкрито Музей гетьманства. В ньому, на жаль, не має жодного тотожного портрету І. Мазепи. Не збереглося нічого і в рідному селі. Чужинці зганьбили ім'я гетьмана, все винищили, в тому числі й мам'ять про нього. Кажуть, жила одна бабуся, що тихцем розповідала односельчанам про Мазепу, але вона померла.

На відкритті пам'ятника заступник Патріярха Київського і всієї України Митрополит Філарет розповів, як Православна Церква багато років називала його зрадником і проклинала, і анатема ця була знята з нього тільки у 1993 році, тому Митрополит Філарет прибув до Мазепинців, щоб посвятити пам'ятник.

Прибули до Мазепинців на відкриття пам'ятника мистці, письменники, депутати, колишній Президент України Леонід Кравчук, амбасадор ЗСА в Україні Вілліям Міллер, амбасадор Швеції М. Гальквіст та багато інших гостей. Заки люди збиралися, у селі лунали козацькі пісні. Несподівано звідкись появилася козацька сотня, очолювана „самим І. Мазепою" і люди побачивши її, застигли в урочистому мовчанні. І серед цього мовчання полинув з мікрофонів текст мазепинського Універсалу. Потім був виступ Л. Кравчука, який сказав, що Україні потрібен мир із сусідами, але не ціною власного добробуту і покори. Є межа, за яку не можна відступати. Про це ж дбав і гетьман І. Мазепа, який своїм коштом будував церкви, школи, академії, сам був високоосвіченою людиною, володів багатьма мовами і робив усе, в той час можливе, щоб Україна стала незалежною державою.

УКРАЇНА РАТИФІКУВАЛА ДНЯЗ

Київ (Р. Р.). — Тут у середу, 16-го листопада, депутати Верховної Ради України проголосували за приєднання України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї (ДНЯЗ). — „За" проголосували 301 депутат, „проти" — вісім, утрималися — 13, не голосували — сім депутатів.

Під час обговорення депутати пропонували ратифікувати договір із застереженням, що Україна є власником ядерної зброї, але після її знищення компоненти використовуватиме в мирних цілях. Висували депутати і багато інших пропозицій. Обговорення тривало довго.

У другій половині дня виступив міністер закордонних справ України Геннадій Удовенко і сказав, що ДНЯЗ є одним із найсуттєвіших чинників підтримки стабільности у світі і приєднання України до нього сприятиме широкомаштабному міжнародному співробітництву. Приєднання України до ДНЯЗ може дати поштовх для ідеї про заборону використання ядерної зброї у світі. Г. Удовенко повідомив, що 14 держав Европейського союзу повідомили про намір надати Україні фінансової допомоги понад 230 міл. дол., а 16-го листопада надійшов меморандум про надання ґарантій безпеки Україні з боку ЗСА, Великобританії та Росії. У меморандумі передбачено, що всі три держави поважатимуть суверенітет, незалежність та існуючі кордони України, утримуватимуться від силових погроз і не вживатимуть силових заходів проти теоритоіяльної цілісности і політичної незалежности, стримуватимуться від економічного тиску на Україну.

Вирішальну ролю зіграв дуже змістовний виступ Президента України Леоніда Кучми, який навів усі найвагоміші арґументи як „за", так і „проти" ратифікації договору і сказав" „А тепер вирішуйте". І депутати вирішили так, щоб Україна вийшла з цієї ситуації з якнайменшими втратами. Щоправда, договір ратифіковано з низкою застережень.

Більшість депутатів погодилися із заступником голови Комісії з питань оборони та державної безпеки, що приєднання України до ДНЯЗ це — свідома необхідність.

КОМУНІСТИ ПОРАЗКИ НЕ ВИЗНАЮТЬ

Київ (Р. Р.). — У п'ятницю, 11-го листопада, депутат від фракції комуністів Володимир Ілюшин порадив не підраховувати зфальшовані голоси під час голосування за відновлення КПСС-КПУ, оскільки мають значення лише голоси, подані „за" регабілітацію. За словами Ілюшина, ліві сили і так досягли великих успіхів, зібравши 189 голосів. А програли вони тому, вважає Ілюшин, що заступники голови Верховної Ради Олександер Ткаченко та Олег Дьомін виявили непослідовність і переорієнтувалися.

Сам же О. Ткаченко сказав, що йому не дали проголосувати. Лідер фракції комуністів Петро Симоненко твердить, що під час голосування на депутатів здійснювався „силовий тиск і залякування" і тому не було умов для волевиявлення.

Представники лівих сил проголосували проти пропозиції перенести розгляд цього питання на весну чи літо 1995 року. Вони мають намір незабаром порушити це питання. Увечорі, 10-го листопада, комуністи, соціялісти та аґрарники зібралися в парляментарній залі на нараду. Коли туди спробували зайти журналісти, їх брутально виштовхнули і звеліли охороні відібрати акредитацію в одного з них. Коли інцидент набрав розголосу, керівники фракцій повідомили, що засідання було закрите, а журналісти не звернулися за дозволом до керівників фракцій. Коли б вони звернулися, то питання про присутність представників преси було б вирішене голосуванням.

Голова Руху Вячеслав Чорновіл діяльність фракцій комуністів, соціялістів та аґрарників розцінив як деструктивну і закликав виборців відкликати таких депутатів.

Того ж дня ліві заблькували ухвалення постанови на підтримку дій Уряду щодо ціноутворення та реформування економіки. Перший віцепрем'єр-міністер України Віктор Пинзеник вважає, що кожні 10 днів зволікання Верховною Радою з ухваленням постанови на підтримку рішень Уряду про ціноутворення в умовах реформування економіки спричинятимуть зростання цін на 15 відсотків. Адже після виділення на соціяльні виплати 80 трильйонів карбованців емісії до бюджету надходжень немає. В. Пинзеник також повідомив, посилаючись на інформацію Міністерства Економіки, що після відпущення цін економічні комітети в областях встановили значно вищі ціни, ніж передбачалося, проіндексувавши витрати до кінця року і додавши 20-25 відсотків рентабельности. Навіть у Києві ціни вищі у 2-4 рази, однак Уряд не це не може впливати, бо згадані економічні комітети не підпорядковані Кабінетові Міністрів. Депутат Петро Симоненко сказав, що фракції комуністів, соціялістів та аґрарників відмовляться голосувати за щось інше, окрім зупинення дії постанови про ціноутворення. Так вони й зробили під час голосування, чим заблькували ухвалення постанови. Заблькували вони також ухвалення постанови про доручення Урядові, Генеральній прокуратурі, Антимонопольному комітетові, керівникам Києва, Севастополя і Криму негайно перевірити, чи дотримано законодавства при формуванні цін на харчові та інші товари. Не затверджено і питання про включення до порядку денного сесії розгляду заходів, спрямованих на соціяльний захист населення, відповідно до зростання цін.

Президент Л. Кучма зустрівся з амбасадором ЗСА

Київ (Р. Р.). — Тут у середу, 16-го листопада, Президент України Леонід Кучма прийняв амбасадора ЗСА Вілліяма Міллера на його прохання. В. Міллер сказав, що зміна політичних сил в американському Конґресі не позначиться на відносинах ЗСА з Україною. За його словами, зміни можуть бути тільки в кращий бік.

Л. Кучма подякував за становище ЗСА до України під час обговорення питань про українські борги за туркменський газ. Обговорено під час зустрічі і деякі питання, пов'язані з поїздкою Президента України до ЗСА 19-го листопада.

Допоможуть демонтувати зброю

Київ (Р. Р.). — Тут 17-го листопада газета „Урядовий Кур'єр надрукувала спільну заяву урядів Бельгії, Канади, Данії, Фінляндії, Франції, Німеччини, Італії, Японії, Норвегії, Еспанії, Швеції Великої Британії, З'єднаних Стейтів Америки спільно з Европейським союзом. У документі уряди згаданих країн зобов'язалися виконувати свої постанови, ухвалені 21 лютого 1994 року. Тобто, вони підтвердили свої зобов'язання допомогти Україні демонтувати і зліквідувати стратегічну ядерну зброю і виконати завдання, пов'язані з ліквідацією.

У спільній заяві уряди згаданих країн висловили готовість виділити нові суми допомоги Україні на загальну суму 234,386,000 дол. Це — на додаток до виділених раніше 500 міл. дол., обіцяних „великою сімкою" і Европейським союзом для ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Нова сума на демонтування зброї, на соціяльні потреби, а також на охорону довкілля і пошуки альтернативних джерел енерґії.

Перший камінь, який символізує початок реконструкції потужного комплексу невтралізації міжконтинентальних балістичних ракет закладено 14-го листопада в Дніпропетровському об'єднанні „Південний машинобудівний завод". У церемонії закладання капсулі, виготовленої з корпусу стратегічної ракети, взяв участь амбасадор ЗСА Вілліям Міллер, а в капсулі закладено його звернення до нащадків українською і англійською мовами.

Україна анулювала закони Криму

Київ. — У четвер, 17-го листопада, Верховна Рада України скасувала цілий ряд законів ухвалених Автономною Республікою Крим. Голосами 282 до 13 депутати ВР України схвалили резолюцію, яка уневажнила вісім сторінок законів Криму, які мають сепаратистські забарвлення та є незаконними згідно з конституцією України.

Поважний конфлікт України з Кримом виник минулого травня, як Крим схвалив свою конституцію, в котрій говорилося про вільніші стосунки з Україною, а багато депутатів голосно говорили про приєднання Криму до Росії. Крім того, місцева влада Криму зігнорувала наказ Києва викреслити зі згаданого документу ці точки, що мають сепаратистські унапрямлення.

Депутати ВР України поки що залишили важною конституцію Криму до часу остаточного вирішення статусу цього реґіону, хоча радикальні фракції у парляменті України відразу пропонували поставитися гостро до незаконних потягнень автономної республіки. Були навіть такі голоси, щоб розв'язати ВР Криму та повернути Кримові статус області.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ БИЛЛ КЛІНТОН і ті його партійні колеґи, які залишились в Конґресі після цьогорічних виборів, рішили робити все можливе, щоб таки проголосувати над світовим Загальним договором торгівлі і тариф, не зважаючи на деякі невдоволення в цій справі зі сторони членів обидвох партій. Свою наполегливість співпрацівники Президента мотивують тим, що коли відкласти голосування до наступного року, праця багатьох осіб впродовж 12 років із 123-ма країнами, пропаде. А це на думку багатьох буде великою матеріяльною втратою для ЗСА в майбутньому та ще більшою втратою престижу за кордоном.

У ПІВНІЧНОКЕНТАКСЬКОМУ університеті в Гайленд Гайтс, Кі., відбувся міжнародний науково-овітній семінар під назвою „ Нові незалежні країни, нації в перехідному періоді". У праці семінару із серією доповідей виступив генеральний консул України в Чикаґо Анатолій Олійник. Він ознайомив присутніх з економічними реформами , що їх вже розпочав Президент України Леонід Кучма.

КОНҐРЕСМЕН НЮТ ҐІНҐРІЧ, який вкоротці займе становище спікера Палати Репрезентантів, намагається швидко дати до зрозуміння, що він буде важливою постаттю у майбутній політичній ієрархії Капітолю. Серед своїх найновіших кроків він вже проголосив ліквідацію трьох на його думку не надто важливих комісій — Торговельної морської фльоти та риболовства, Поштової та державної служби і Дистрикту Колюмбії. Крім того, він також вже вспів дати свої пропозиції на пости керівників багатьох існуючих комісій.

У СЕРЕДУ, 16-ГО ЛИСТОПАДА, в Джакарті, ЗСА та Індонезія підписали свою угоду про спільні проєкти на суму 40 біл.дол. впродовж наступних 10 років, не зважаючи на те, що президент Билл Клінтон не є надто вдоволений справами людських прав у цій країні.Про свої застереження Б.Клінтон публічно заявив, попереджаючи президента Індонезії Суґарта про те, що співпраця обидвох країн не буде доти повною, поки Індонезія не поправить своїх справ стосовно людських прав.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ТЕ, ЩО виборці у Каліфорнії проголосували над пропозицією 187, яка пропонує обмежити деякі пільги для нелеґальних іміґрантів, місцеві власті не можуть вводити її в життя. Перепоною виявився тимчасовий наказ федерального судді, який уважає, що згадана пропозиція є конституційно контроверсійною. Отже поки цієї справи не вияснять, то все залишається, як було.

ФЛЬОРИДА ЗНОВУ ТЕРПИТЬ від наслідків поганої погоди. Цим разом тропічний гураган Ґордон є спричинником буревісних дощів, а з тим і повеней у центральнопівденних околицях стейту. Крім знищення житлових будинків і коштів евакуації , Фльорида понесе великі метеріяльні та фінансові втрати зі знищенням великої кількости овочів і городини, що їх залили води.Це напевно вкоротці відчують покупці по цілій країні.

ПРЕЗИДЕНТ Б. КЛІНТОН ЗАКІНЧИВ ВЕРШИННУ КОНФЕРЕНЦІЮ

Джакарта, Індонезія. — В ідонезійському місті Богорі, поблизу столиці країни, відбулася конференція керівників держав, які входять в організацію Азіятсько-тихоокеанського економічного співробітництва. Президенти і прем'єр-міністри 18-ох країн обговорювали шляхи дальшого розвитку економічних і торговельних стосунків.

Президент ЗСА Билл Клінтон напередодні відкриття конференції відвідав Філіппіни, а саме острів Корреґідор в Манільській затоці. Там у роки Другої світової війни загинули тисячі американських вояків і старшин.

Хоч не обійшлося без антиамериканських вуличних демонстрацій, в цілому філіппінці зустріли американського президента привітно. Філіппінський президент Фідель Рамос, який супроводив високого гостя, у своїй привітальній промові сказав: „Ми з президентом Клінтоном зустрілися, щоб підтвердити нашу вірність боротьбі проти злиднів, несправедливости і приниження людини". „Боже, благослови Америку!" — закінчив привітання президент Ф. Рамос.

Перед самою конференцією в Богорі президент Б. Клінтон зустрічався з державними провідниками Японії, Китаю, Південної Кореї, Австралії та Індонезії. Між іншим, мова йшла не тільки про економіку, але й про гострі політичні проблеми, в тому числі про недавню угоду між ЗСА і Північною Кореєю в ядерних питаннях, а також про порушення прав людини в деяких країнах азіятського реґіону, зокрема в Індонезії.

В комюніке учасників конференції подкреслюється, що головної мети, створення рунку вільної торгівлі, організація Азіятсько-тихоокеанського економічного співробітництва досягатиме двома етапами. Перший стосуватиметься торговельних взаємин двох найсильніших країн реґіону — ЗСА і Японії. До 2010 вони запровадять безмитну торгівлю товарами і послугами. Не пізніше, ніж у 2020 році почнеться вільна торгівля в цілому реґіоні.

На двоетапному способі досягнення цілі наполягали Китай та Індонезія.

Европейська рада продовжує ембарґо проти Боснії

Нордвейк, Голляндія. — В цьому місті відбулася чергова сесія ради Західньоевропейського союзу. Її учасники висловили свою незгоду з одностороннім рішенням Білого Дому скасувати контролю за дотриманням ембарга на доставу зброї для боснійських мусулман.

Представники Англії і Франції заявили, що такими діями Вашінґтон „підриває" Північні-атлантичний оборонний союз (НАТО). Західньоевропейські країни вирішили продовжувати контролю в Адріятичному морі власними силами, без посилання туди додаткових кораблів на заміну американських.

В кулюарах сесії журналісти довідалися, що Англія і Франція запропонували в найближчий час скликати засідання „контактної групи" в питаннях Боснії, на рівні міністрів закордонних справ, щоб докладно обґоворити наслідки самостійного кроку Вашінґтону.

У СВІТІ

ЗАКОНОДАВЧЕ віче Республіки Адигея обговорює проєкт нової конституції цієї національної автономії в межах Російської Федерації. Проєкт основного закону передбачає непорушність суверенітету республіки, адигейське громадянство, право Адигеї бути суб'єктом міжнародних стосунків. В проєкті є також стаття, згідно з якою можна буде уневажнювати чинність російських законів, якщо вони суперечитимуть адигейським.

НІМЕЦЬКА ГАЗЕТА „Більд ам Зонтаґ", покликуючись на експертів Інституту вивчення проблем колишнього Совєтського Союзу у Франкфурті-на-Майні, пише, що російський генералітет свідомо применшує чисельність військ,які Росія має насправді. Вчені стверджують, що в російських військах тепер служить не 3.2 міл. осіб, як офіційно визнається, а 4.8. Після сесії Конференції в питаннях безпеки і співробітництва в Европі в 1990 році тодішньому СССР дали можливість частинно перетворити свої збройні сили у формації внутрішньої безпеки. Тих вояків, що верталися з-за кордонів, переодягали в нові однострої. А наступальні війська і наймодерніша зброя при цьому збереглися.

БРЮССЕЛЬСЬКИЙ ЖУРНАЛ „Теле Мустік" вмістив фотомонтаж, на якому бельгійський король Альберт II зображений в кіфіє — арабській шапці. Під фотомонтажем цей коротенький текст:„Чи житимуть наші діти в мусулманській Бельгії?". Журнал запевняє читачів, що не мав наміру образити короля, однак „тепер, коли загострюється політична дискусія з приводу ролі ісляму у спільнотах світського характеру, на варто обходити мовчанкою жодного аспекту цього питання, щоб не впасти у спокусу ні відчуження, ні сліпого пошанівку". У Бельгії, країні з насселеням 10 міл. осіб, існують могутні мусулманські громади. Наприклад, марокканська налічує 140,000, турецька — 82,000, альжирська — 10,000 осіб.

У ВИСЛІДІ ретельно спланованої і добре здійсненої операції в центральній китайській провінції Гунань ліквідовано велику банду, яка протягом декількох років тероризувала місцеве населення.В місті Гусі відбувся прилюдний розстріл 34 бандитів,76 їхніх спільників, також засуджених до кари смерти, дістали відтягнення виконання реченця на рік. Операція проти банди тривала три місяці, в ній брали участь, крім поліції та служби безпеки, також військові формації.

АЛЬЖИРСЬКІ бойовики з Фронту національного порятунку захопили пасажирський літак альжирської летунської компанії Ейр Альжері. Злочинці вимагають звільнення з тюрем усіх політичних в'язнів в Альжирі, а також офіційного визнання вислідів першої тури загальних виборів 1991 року, коли найбільше голосів дістали ісламські фундаменталісти.

СВОБОДА SVOBODA

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274 6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні (202) 347-UNAW (202) 347-8631 (факс)

Передплата на рік $55.00, на півроку $32.00, на 3 місяці $17.00
Для членів УНСоюзу $30.00 річно. За кожну зміну адреси $1.00
Чеки і money orders виставляти на "Svoboda"

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Немудрі комуністи в Україні

У „Свободі" з 16-го листопада ц.р. подано отримана з Києва обширну вістку про бурхливі наради Верховної Ради, викликані впертим намаганням Комуністичної та спорідненими іншими партіями, щоби скасувати заборону діяльности КПСС — КПУ і привернути їй повну свободу діяння. Не було би, мабуть, особливих труднощів привернути повну свободу рухів Комуністичній Партії в ім'я демократичних прав усіх громадян, бо і в Америці Комуністична партія леґалізована із свободою слова і друку. Але коли би в Америці тутешні комуністи почали пропаґувати скасування вільного ринку і біржі та перехід на систему державної контролі над всіма родами продукції і їх розподілу, то всіх таких пропаґаторів замкнули б у шпиталях для божевільних. А це саме те, до чого змагають комуністи в Україні. Єдиною їхньою „поступкою" українській державній рації є збереження державної незалежности України, але поворот до її статусу УССР. Іншими словами, вони, комуністи в Україні, є анахроністами, людьми безповоротно минулої епохи. Вони настільки немудрі, що не знають дійсности в комуністичній Кубі та в суходільному Китаї: там нема колгоспної системи, там вільно людям господарити і продавати на базарі свої продукти і тому у комуністичному Китаї економічно людям відносно непогано, на Кубі гірше, бо припинилася допомога від колишнього СССР і нема кому продавати цукор по трикратній ціні його вартости. Не вільно в найменшій мірі проявляти свою опозицію до існуючого режиму, не вільно критикувати його, не кажучи вже про будь-який спротив.

Наші земляки в Україні, які все ще вірні ідеології Карла Маркса і хочуть її здійснювати після провалу в Росії та інших складових частинах колишнього Совєтського Союзу, такі страшенно немудрі, що *не знають неписаного закону історії*: вказівки на історичному годиннику не можна завертати назад. Президент Росії Боріс Єльцин, який перейшов усі щаблі кар'єри в Компартії, правильно заявив, що в Росії комуністичний режим ніколи вже не вернеться. Комуністами були обидва президенти України — Леонід Кравчук займав високе становище в партії і виступив з неї аж після провалу „путчу" сталіністів у Москві, а Леонід Кучма втішався таким довір'ям у партійній централі, що його зробили директором найбільшої фабрики ракет з десятками тисяч робітників.

Комуністи і їх союзники у Верховній Раді розчарувалися в Кучмі, сподіваючись, що він буде „кращим" від Кравчука, вони розчарувалися також в Олександрі Морозі, голові Соціялістичної Партії, перезваної так з Комуністичної. У боротьбі проти голови Верховної Ради і проти обраного народом Президента, вони програють. Кравчук не мав такої відваги, як її виявив Єльцин у боротьбі з попереднім, ворожим йому парляментом. Але Кучма відважніший і має краще зрозуміння, що Україна мусить зберігати добрі зв'язки з Заходом і мусить перейти ступнево на систему вільного ринку.

Із згаданої на вступі цих міркувань вістки з України виходить, що нема у Верховній Раді більшости по лінії бажань комуністів.

Треба сподіватися, що й не буде, бо було би дуже сумно, коли б при повному числі 450 членів, поверх 225 депутатів виявилися тими, які не розуміли б, куди змагають українські марксисти. Але коли би таке сталося, то всі дані вказують на те, що не Кучма і Мороз зречуться під тиском комуністів, а Верховна Рада буде розв'язана, і в нових виборах демократичний табір проявить більше політичного розуму, більшої солідарности.

Оті перипетії у Верховній Раді — це один із проявів пручання молодої держави серед труднощів, яких не передбачувано у 1991 році, це все ще недуги дитячого віку.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо дописи писані рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

Микола Рябчук

„ЄВРЕЇ" ЧИ „ЖИДИ"?

II

Для українців ця безневинна, здавалося б, заміна одного слова на інше мала, однак, значно фатальніше значення, ніж, скажімо, заміна „шкотів" на „шотландців", „мадярів" на „угорців", „муринів" на „неґрів", — фатальніше, ніж тисячі інших замін, зроблених в українській мові на догоду русифікаторам. По суті, українцям було нав'язано не лише російський імперсько-шовіністичний і водночас по-комуністичному лицемірний стиль міжетнічного дискурсу (офіційно — „єврей", неофіційно — „жиди"), українців фактично було звільновано від власної історії і культури, відчужено — через спотворений, зфальшований дискурс — від самих себе.

Приймаючи російське слово „єврей" за нормальне для власної мови, українці тим самим визнають українське слово „жид" за лайливе, а отже й — зумисне чи незумисне, прямо чи посередньо — визнають усю свою власну досовєтську культуру (й історію) словесно антисемітськими. Тобто визнають, власне, те, про що йдеться колонізаторам: що це саме вони, колонізатори, навели „порядок" у цій варварській країні, навчивши аборигенів називати жидів „по-культурному", а не так, як вони звикли „лаяти" їх по-хохлацьки впродовж століть.

Через зфальшований дискурс осягається подвійне завдання. З одного боку, колонізатори та їхні спільники можуть залюбки демонструвати „всій прогресивній громадськості" славетний „антисемітизм" українців, бо ж „антисемітом" за таких правил гри виявляється не лише бідолашний вуйко на львівській „клюмбі", що простодушно бовкнув „Мусимо покладатися не на якусь Америку, не на жида, а на самих себе" (страшна „крамола", на думку М. Сейфера); „антисемітом" за таких правил гри виявляється і Шевченко, й Франко, й Леся Українка — адже всі вони називали жидів „кайками", на думку наших американських доброзичливців та їхніх дорадників. А подруге, через такий спотворений дискурс українцям нав'язується комплекс меншевартости, комплекс вини і, зрештою, самозневаги і самоненависти, — що, власне, і є стратеґією поневолювачів щодо поневолюваних.

І тут ми опиняємось перед дуже складним драматичним питанням: чи погодитися з таким дискурсом як із певною історичною даністю (так, мовляв, сталося і нічого не вдієш; краще цього не ворушити); чи, може, все таки повернутися до власного дискурсу — попри вочевидь неприхильну реакцію російськомовних мешканців України (у тому числі українських жидів), які звикли до російського колоніяльного дискурсу і які сприймають (покищо) український дискурс через призму російської мови й культури.

Драматизм поставленого питання полягає, власне, в тому, що йдеться тут про зіткнення двох різних і посвоєму однаково важливих прав, забезпечувати які зобов'язана демократична держава. З одного боку, йдеться про право української нації на деколонізацію, на відродження власної мови й культури, відновлення нормального дискурсу; а з іншого — йдеться про не менш істотне право жидівської меншини почуватися рівноправною, безпечною і нескривдженою. Більшість жидів в Україні завжди ототожнювала себе з панівною мовою і культурою, а що російська мова й культура є й сьогодні домінуючими в Україні, слово „жид" сприймається цією більшістю не як невтральне-українське, а як образливе-російське. Текст деформується контекстом, український дискурс заглушується дискурсом колоніяльним, іншомовним і іншокультурним.

Очевидно, що українці не повинні нав'язувати російськомовним (переважно) жидам українського слова, яке викликає в них неґативні асоціяції з російсько-совєтського контексту. Але так само очевидно, що й жиди не повинні нав'язувати українцям чужого їм російського слова і цілого колоніяльного дискурсу, який криється за „безневинною" (начебто) лексичною підміною. Обидва народи повинні досягти у цій справі згоди, яка має, на мій погляд, зводитися до наступного:

— З жидівського боку має бути визнано, що накинута українцям большевиками підміна їхнього власного, цілком невтрального слова „жид" чужинським „єврей", а відтак переведення українського слова „жид" у розряд лайливих і образливих (за російським взірцем) є частиною колоніяльної стратеґії, спрямованої на дискредитацію українців, їхнє відчуження від власної, самостійної культури й історії, розумове і психологічне закріпачення. Відкинення колоніяльного дискурсу є, отже, для українців неминучим і необхідним процесом, здійснюваним у рамках загальнішого процесу деколонізації.

— З українського боку має бути визнано, що для жидівської меншини у сьогоднішньому післясовєтському і переважно російськомовному контексті слово „жид" справді може бути образливим, а тому повернення до власного, нормального дискурсу від колоніяльного мусить здійснюватись українцями поступово, гнучко і делікатно, у тісному зв'язку з іншими деколонізаційними процесами;

— І, нарешті, з обох сторін має бути визнана необхідність певного перехідного періоду, за якого обидва слова („єврей" і „жид") могли б уживатися паралельно, в невтральному контексті, а щоб те чи те слово не було кривдячим для жидів або українців, їхнє вживання мусить обставлятися відповідними застереженнями й роз'ясненнями. Краще, гадаю, пообставляти необхідними примітками всі наші публікації впродовж кількох найближчих років (поки завершиться процес деколонізації і в суспільстві з'явиться ґрунт для згаданої згоди), ніж довіку супроводжувати ганебними примітками публікації українських клясиків, — мовляв, ні Шевченко, ні Франко аж ніяк не були „антисемітами"...

Своєрідним моделем (чи полігоном) для здійснення всіх цих процесів і внесення необхідних коректив уже сьогодні могли б бути Галичина — як найменш русифікована частина України, де колонізаторський дискурс так і не зміг пустити глибокого коріння і де слово „єврей" так і не прижилося, і то зовсім не через якийсь там „спадковий" галицький антисемітизм, а лише тому, що галичани, як і поляки, чехи, словаки, не захотіли зрікатися свого власного слова „жид" на догоду большевицьким русифікаторам. Саме тут, нагадаємо, Морлі Сейфер зняв своє „Огидне лице свободи" і саме тут, на наш погляд, процеси деколонізації й гармонізації міжетнічних відносин (зокрема українсько-жидівських) мають шанс розгортатися найшвидше і найоптимальніше.

Раїса Руденко

НЕРОЗКРИТИЙ ЗЛОЧИН

Часописи „Інтересная Газета" та „Наша Республіка" надрукували матеріял про вбивство сина народного депутата України попереднього скликання Леопольда Табурянського.

Це сталося 28-го червня цього року. 17-річний Руслан не відповів на телефонний дзвінок батька. Голова Народної Партії України Л. Табурянський серцем відчув, що телефонне мовчання якесь зловісне. О год. 6-ій ранку зателефонував знову з Дніпропетровського на київське помешкання, і знову ніхто не взяв слухавку. Ще ніколи не траплялося, щоб Руслан не ночував удома.

Табурянський зателефонував своєму другові депутатові Булахові, у якого також був ключ від їхнього помешкання. Булах взяв міліціонера і піднявся з ним на 10-ий поверх будинку на бульварі Лесі Українки. Руслана знайшли повішеним. У помешканні все було перекинуте. Видно, що хтось щось шукав.

Як пише у своїй статті Юрій Джеджула, Табурянський певен, що його сина вбили, однак працівники міліції чомусь явно не захотіли побачити слідів злочину і зафіксували, що це було самогубство. Руслан був повішений голим і на ньому не було видно слідів насильства. Але батьки знайшли сліди крови в помешканні, які тільки після рішучої вимоги Табурянського міліціонери погодилися взяти на дослідження, але повідомлення про результати так і не появилося. Не помітили слідчі і куска мила зі слідами мотузка. Не звернули увагу на той факт, що повіситися так високо хлопець сам не міг, бо для цього треба було дуже високо підстрибнути до петлі, а поруч не було ні табуретки, ні стільця. Коли ж Табурянський звернувся до прокурора Печерського району, той сказав, що в нього багато клопоту, бо він працює над річним звітом, „а тут просто самогубство; шукайте причину в собі". Карну справу так і не порушили.

Руслан був студентом Українського Економічного Університету і його друзі не знали жодної причини, чому б він міг покінчити життя самогубством. Навпаки, він збирався їхати в Кривий Ріг до своєї дівчини. Відпадає версія пограбування, бо Руслан, як староста групи, отримував стипендію на всю групу. Востаннє він отримав 2 мільйони 699 тисяч карбованців і з них частину роздав студентам, решта 1 мільйон 700 тисяч лежали незачеплені.

Табурянський звернувся до незалежних експертів і вони виявили дві великі гематоми: біля правого виска і в паху. На це теж офіційна експертиза чомусь не звернула уваги. Виглядає, що Руслана могли повісити уже мертвим або непритомним після ударів. Тільки після втручання кількох народних депутатів, карну справу нарешті порушили. Л. Табурянський вважає, що це помста йому за те, що він неодноразово виступав з критикою мафіозних структур в Україні. Дніпропетровські колеґи йому на це зауважили: „Дожив ти до 50 років, а досі не зрозумів, що мафія безсмертна".

Табурянський бачив свого сина за день до загибелі. Тоді він виїздив до Дніпропетровського у справах. Віз документи, пов'язані з виборчою кампанією. У президентських виборах він підтримував Л. Кучму. Взяв спальне місце в окремому купе, випив чаю і враз заснув. Мав при собі пістолет. Прокинувся о 7-ій ранку, боліла голова, документи зникли, пістолет висів у кобурі. Хтось ніби знущався над ним. Провідник поїзда, який дав такий „сонливий" чай, зник і його так і не знайшли. Міліція досі намагається розкрити цю справу. Табурянський думає, що випадок з ним у поїзді і вбивство сина можуть бути пов'язані.

Автор публікації нагадує, що вбивство сина І. Плюща, загибель у Львові сина Михайла Бойчишина, як і зникнення самого М. Бойчишина, досі залишаються нерозкритими, і запитує: „Невже діти політичних опонентів мають розплачуватися власним життям за вчинки батьків?"

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про дівчаток зі сірниками

Видно тому, що у виставах крамниць заблищали різдвяні декорації, згадалося мені, скільки разів слухала я дитиною цю відому казку, що її мусіла на моє прохання раз-у-раз розповідати бабуня, і скільки дитячих сліз я пролила над долею малої дівчинки, якій довелося задля куска хліба продавати в холодну різдвяну ніч сірники на розі вулиці, коли багачі з ялинками та дарунками ішли до своїх теплих і затишних домів, щоб засісти до родинної учти.

А скільки разів чули ви цю казку, дорогі читачі? Напевно немає серед вас нікого, кому треба б нагадувати сумний її кінець.

Треба було, однак, дожити аж до сивого волосу, щоб переконатися, що такі „дівчатка зі сірниками" існують насправді та що їхня доля вплетена у не одну подію в цьому дивному житті, яку кожному на свій лад доводиться пережити.

А нагадалася мені сумна доля бідного споневіреного дівчати знов, коли черговий раз показали нам, українським журналістам, що не заслужили ми нічого кращого у нашій спільноті, як на ролю тих, що знають своє місце і мають там, де їх поставлять, „тільки писати", а ніяк не псувати вигляд імпрез, плутаючись у перших рядах наших достойних громадян, що зі заслуженої або здобутої силою ліктів причини завжди мають першу лавку до світлини чи на телевізійну тасьму. Не раз уже доводилося під цією рубрикою писати „про домо суа", даючи приклади того, з якою погордою ставиться до журналістів більшість членів нашої спільноти. Розуміється, того не можна узагальнювати, а також не можна робити такий закид усім, що мають до діла з нами, бо є, однак, організатори імпрез, що вміють нас вчасно запросити і відповідно посадити. Однак незрозумілою є легковажність до газетярів у нас, які в інших народів є у пошані, а передусім хоча б зі страху, бо ж відомо, що журналістика — це четверта влада в кожній культурній державі.

(Закінчення на стор. 3)

Валентина Юрченко

Президентові України Леонідові Кучмі

Не для престижу, не для слави
В цей час важкий, у розладі й руїні,
Ви в руки узяли кермо держави,
Щоб лад навести в нашій Україні.

У Вас, достойний пане Президенте,
Часу нема для пишних святкувань,
Бо з Вами, на заокеанськім континенті,
Вантаж проблем болючих і питань.

Їх невідступна, наполеглива навала, —
Щоб не спинився ритм народного життя,
Щоб економіка країни віджевала,
І ожила в народі віра в майбуття,

Щоб у країні панував і мир, і спокій,
Добро людей — турбота в Вас єдина,
Підвалини зміцнить на довгі роки,
Щоб квітла і буяла Україна.

Ми в світі гілочка народу нездоланна,
У Бога щиро просимо одно, —
Щоб сили дав Вам твердо і незламно
Тримати корабля державного стерно!

Микола Мушинка
Пряшів, Словаччина

СПІВЕЦЬ КАРПАТСЬКИХ ПОЛОНИН

(До 20-ліття з дня смерти Василя Ґренджі-Донського)

„Ім'я Василя Ґренджі-Донського так само нерозривно пов'язане з історією новітньої української літератури на Закарпатті, як ім'я Котляревського з початками новітньої української літератури в центральних та східніх областях України", — писав словацький літературознавець Михайло Мольнар ще 30 років тому. А все ж таки творчість цього визначного представника культури Закарпаття довго залишалася недоступною для широкого читача.

На Заході його вважали комуністом, посилаючись на те, що у міжвоєнному періоді він писав бунтарські вірші, спрямовані проти „демократичного" ладу Чехо-Словаччини; у 20-их роках друкувався в Совєтській Україні, видавав „проґресивний" журнал „Наша Земля", а у 1945 році вступив у комуністичну партію Словаччини. Все це була правда: його творчість і справді була спрямована проти окупаційної влади на його рідному Закарпатті, а такою була і чехо-словацька влада. Він друкувався в Україні, наївно віррячи в „большевицьку українізацію", як і тисячі інших українських патріотів. А в комуністичну партію він у 1945 році вступив не з переконання, а щоб уникнути насильної депортації до Совєтського Союзу.

В Україні совєтська влада вважала його „буржуазним націоналістом", „зрадником", „ворогом трудового народу" і суворо стежила за тим, щоб його ім'я не потрапило на сторінки преси. На рідному Закарпатті у післявоєнний період він був засуджений на вічне забуття. І знов не безпідставно. Його творчість до „визволення" була скрізь-наскрізь „націоналістичною". Прославляючи Україну, він не написав жодного вірша на славу Леніна, Сталіна, Компартії, дружби народів, подяки „старшому братові" і т.д. Більше того, у 30-их роках він був співробітником крайньо націоналістичного і антисовєтського часопису „Українське Слово" (Ужгород, 1932-38), а від 1933 року — редактором щоденника „Нова Свобода", який був органом уряду А. Волошина Карпатської України. Та найбільша його „провина" перед совєтською владою (з точки зору партійної номенклятури та КҐБ) полягала в тому, що після війни він категорично відмовився повернутися „на родіну" (знаючи, що його там чекає) і залишився в еміґрації, у столиці Словаччини — Братиславі, яка ще у 1939 році дала йому політичний притулок. У Братиславі він прожив 35 років.

Спадщина В. Ґренджі-Донського гідна подиву вже своєю кількістю. За підрахунком його дочки Зірки Ґренджі-Донської, за півстоліття своєї літературної діяльности він написав і видав понад 1,000 віршів, 13 поем та віршованих оповідань, шість повістей, понад 75 оповідань, споминів та документальних матеріялів, 80 драматичних творів, 36 казок для дітей, понад 200 публіцистичних статтей, переклав понад 60 поезій різних авторів. Протягом свого життя він сам видав 32 книжки (здебільшого власним коштом), дальших сім у співавторстві. Дальші його книжки, між ними і 12-томове видання його творів появилися вже після його смерти.

Та справа тут не лише в кількості, але перш за все у високій художній якості спадщини В. Ґренджі-Донського. Його поезія, проза і публіцистика, зокрема 20—30-их років, відповідає найсуворішим критеріям художньої оцінки. Вона має що сказати і сучасному читачеві.

А все ж таки творчість В. Ґренджі-Донського і по цей день залишається маловідомою, головним чином, на його батьківщині. Чому? Тому, що із майже 50 книжок В. Ґренджі-Донського у післявоєнний період в Україні вийшли лише дві — „Шляхом терновим" (Київ, 1972 р.) та „Твори" (Ужгород, 1991 р.). Всі інші виходили в Україні у 20—30-их роках, а після війни — у Словаччині та ЗСА — неймовірно низькими тиражами. Наприклад, 12-томник „Творів" В. Ґренджі-Донського (Вашінґтон, 1981-92) його дочка Зірка видала тиражем 250 примірників (здебільшого за власні гроші). Не дивно, що ім'я В. Ґренджі-Донського не потрапило навіть до тритомової хрестоматії української літератури XX століття „Українське слово" (Київ, 1994 р.), куди воно, без сумніву, належить.

В чому полягає велич В. Ґренджі-Донського?

Він був першим закарпатським письменником, який вже на початку 20-их років почав писати не штучним „язичієм", а живою українською літературною мовою — фонетичним правописом. Він ціле життя боровся за з'єднання Закарпаття з Україною, будучи твердо переконаним, що закарпатські русини є складовою частиною українського народу. Вся його творчість є високоякісною модерною літературою.

Своє національне і політичне кредо він найкраще висловив у період Карпатської України 1933-39 років, коли його перо стало могутньою зброєю. З того періоду він залишив для нащадків детальну хроніку, в якій з документальною точністю зафіксував події кожного дня Карпатської України від 7-го жовтня 1938 року до 14-го березня 1939 року. Цей літопис публікувався на сторінках хустської „Нової Свободи" під назвою „Щастя і горе Карпатської України", а в 1994 році його було повністю передруковано у „Науковому збірнику Музею Української Культури у Свиднику" (т. 19, стор. 403-527). Це — унікальний мемуарний твір, в якому органічно поєднується талант спостерігача з майстерністю письменника. Якби Ґренджа-Донський не написав нічого іншого, лише „Щастя і горе Карпатської України", і так він би заслуговував на те, щоб його ім'я було золотими літерами записане в пантеон найвизначніших діячів України.

17-го березня 1939 року мадярські окупаційні війська його арештували і разом з тисячами інших в'язнів концтабору Варюлапош піддали грізним тортурам, які він не тільки мужньо видержав, але й набрався сміливости розповісти про них урядовій інспекції, знаючи, що за це він буде ще гірше покараний. Він не помилявся.

(Закінчення на стор. 3)

Співець...

(Закінчення зі стор. 2)

Звільнившись з табору, він працював спікером братиславського радіомовлення, пізніше бухгальтером у фільмовій компанії. Після війни його довго не друкували, однак він писав, писав, вірячи, що надійде час, коли совєтська імперія розвалиться, поневолена Україна стане вільною незалежною державою і згадає його. Ось яку „оду" він написав на смерть Сталіна у 1953 році:

Не нам сьогодні сумувать,
Нема за ким, нема чого.
Носив ягнята вовк зубатий,
Нарешті понесли його.

Помер, туди йому й дорога,
Плачу не чуть ні звідкіля...
Хіба ж гукнем за ним з порога:
„Нехай тобою б'є земля!"

За кров, за сльози, за сваволю,
Гукнем за ним от це лишень:
„Нехай земля трясе тобою
Бодай дванадцять раз на день!"

Треба було мати неабияку віру і сміливість, щоб у часи найбільших комуністичних репресій покласти отакі рядки на папір, та ще й передати їх за залізну заслону...

Та Гренджа-Донський не дожився волі, хоч незадовго до смерти його регабілітували словацькі державні органи і навіть нагородженo його почесним званням „заслужений працівник культури".

Ще за його життя у 1960 році у київській антології „Ластівка з Пряшівщини" (упорядник М. Мольнар) появилася низка його віршів. Ця добірка прорубала йому дорогу і на сторінки пряшівських українських видань. В 1964 році у Пряшеві видано вибране з його творчости „Шляхом терновим", а в 1969 році дальша поетична збірка „Місячні груні" (упорядкував М. Мольнар). В. Гренджа-Донський дочекався й видання окремої своєї книжки в Києві „Шляхом терновим" (1972 р., упорядник Г. Коваль). Рік перед смертю окремою книжкою видано у Пряшеві його повість для молоді „Петрик". Видання навіть одного свого вірша на рідному Закарпатті він так і не дочекався та наперекір тому він до останніх днів не перестав оспівувати свій рідний край — Срібну землю.

Помер у Братиславі 25-го листопада 1974 року. Рідня п'ять днів чекала, щоб на похорон приїхали його рідні брати Іван з Виноградова та Михайло з Міжгір'я. Три дні брати чекали в Ужгороді на дозвіл на виїзд і одержали його лише в день похорону. До Братислави прибули день після похорону... Отак ще після смерти совєтська влада на Закарпатті познущалася над своїм ідейним противником Гренджою-Донським та його братами.

З того часу минуло 20 років. Гренджа-Донський разом із своєю дружиною Марією вічним сном спочиває на братиславському цвинтарі „Солов'їна долина". На його могилі кам'яна плита з хрестом і бандурою. Під бандурою українськими літерами викарбовані слова: „Співець Карпатських полонин Василь Гренджа-Донський" та строфа з його вірша:

Люблю тебе, мій рідний краю,
Мов до матусі я горнусь.
Ридаєш ти — і я ридаю.
Смієшся ти — і я сміюсь.

Живі квіти ніколи не в'януть на цій могилі.

ЦЕНТРАЛЬНІ і північнозахідні провінції Китаю охоплені „золотою гарячкою". Сотні тисяч китайських селян прориваються крізь рідеплі поліційні кордони і беруться за протизаконне видобування золота в державних копальнях. Щодня нелегали добувають щонайменше 75 кілограмів золота. Місцева влада, як пише газета „Чайна Дейлі", „занадто занепокоєна власним становищем, що дуже похитнулося у висліді останніх економічних реформ", і тому крізь пальці дивиться на розкрадання національного багатства. Незалежні експерти вважають, що на долю нелегальних золотошукачів припадає майже половина всього золота, яке видобувають у Китаї.

УАКР схвалила...

(Закінчення зі стор. 1)

350 дол. Зредагував „Бюлетень" Екзекутиви ч. 3 за липень-вересень 1994 року. Вислано листи до Президента Леоніда Кучми у справі заяви російського генерала Андрея Ніколаєва, що „кордон між Україною і Росією є одним кордоном, але двох незалежних штатів"; до УККА у справі спільного відзначення третьої річниці незалежности України в Сенаті у Вашінгтоні; до СКУ у справі відзначення проф. Юрія Шевельова; до Геннадія Удовенка гратуляції із назначенням його міністром закордонних справ України і до „Коаліції Центральної і Східньої Европи у справі прийняття УАКРади в члени тієї організації.

Осип Труш звітував про оформлення Крайового комітету для відзначення Року Української Родини. Вже повідомлено всіх Владик Католицької і Православної Церков, і пасторів євангельських об'єднань з проханням відправити у всіх церквах Богослужеби 16-го жовтня ц. р. в намірення української родини. Зорганізовано наукову конференцію на 8-го грудня 1994 року з тематикою присвяченою українській родині. Володимир Процик подав доповнення до звіту.

Інж. Михайло Нич звітував про відзначення третьої річниці незалежности України у Філядельфії в залі Міської ради з участю 450 осіб враз із мейором міста і балтійськими репрезентаціями. Відзначено 50-річчя мученичої смерти Олега Ольжича Кандиби. Відбулася зустріч з д-ром Миколою Жулинським. На „Тризубівці" влаштовано фестиваль з участю понад 1,500 осіб.

Д-р Богдан Шебунчак був на зустрічі з міністром закордонних справ України Геннадієм Удовенком в консуляті України в Ню Йорку. Згадав про справи СКУ і потребу узгіднення діяльности між СКУ і Українською Всесвітньою Координаційною Радою (УВКР) в Києві. Для цього потрібно перевести переговори з УВКРадою в Києві. Відносно запланованого бюра СКУ в Києві ця справа вимагає грунтовного обговорення і дискусії чи це конечне з уваги на величезні кошти такого бюра, яких СКУ немає. Щоб справу конечности бюра в Києві перевірити уповноважено до цього д-р Богдана Шебунчака від УАКР д-р Аскольда Лозинського від УККА.

Інж. Зенон Васильκевич звітував про діяльність Відділу УАКР в Дітройті, де він є головою. Особливу увагу присвячено запланованому симпозіюмі у 1995 році, який плянується спільно УККА і УАКРада. Первісний плян приготований УККА передбачає коло 24 доповідей впродовж двох днів.

Іван Олексин вважає, що справу взаємовідносин між СКУ і УАКРадою а Українською Всесвітною Координаційною Радою в Києві (УВКР) треба вирішити, узгідноюючи наші компетенції і фінансові зобов'язання. Тому, що Президент УВКР в Києві скликає свої наради на 8-го грудня ц. р. УАКРада делегувала І. Олексина і Євгена Стахова взяти участь в нарадах, передати наші побажання і елябopaт відносно перебудови структури УВКРади. УАКРада є членом Української Всесвітньої Координаційної Ради в Києві.

Д. Ліщинський повідомив про працю в канцелярії. Успішно проведено акцію упімнень членських внесків, вібуто зустрічі з міністром Г. Удовенком, Д. Табачником, Б. Олійником і О. Морзом та підготовляється зустріч з президентом Леонідом Кучмою. Розіслано „Бюлетень" Екзекутиви ч. 3.

Андрій Шевченко подав стан каси на сьогоднішний день — 46,800 дол. в тому вплати на громадський Фонд — 29,935 дол., а на Фонд Відродження України 17,900 дол.

За Фонд Відродження України признано слідуючі дотації на допомогу Україні, Українська Всесвітня Координаційна Рада в Києві (членська вкладка) — 2,000 дол., східня діяспора — 4,500, „Червона рута" — 1,000 дол., „Східний Часопис" — 1,000 дол. часопис „Літературна Україна" — 1,000 дол. „Кримський Часопис" — 1,000 дол., Українці в Польщі — 750 дол., Донецький Оперний Театр — 500 дол. і „Український Літопис". Разом 12,000 дол.

Чергові наради Екзекутиви намічені на 3-го грудня ц. р. в Ню Йорку.

Українські студенти в університеті Ла Салл

Внедовзі промине п'ять років від часу, коли до університету Ла Салл у Філядельфії прибули на навчання перші студенти з України. В такий спосіб розпочалася програма обміну студентів Київського та Ла Салл університетів. Серед перших українців, які дістали змогу навчатись тут були Леся Гончар, яка студіювала літературу, Олесь Доній (політичні науки), Тарас Корпало (філософія). Згодом програми поширилась і до Ла Салл стали прибувати молоді люди з інших міст України — Чернівців, Житомира, Львова та інших. Їхні студії серпцу обмежувались одним найбільше двома семестрами. Згодом при шляхетній допомозі українських організацій Америки і вирозумілені адміністрації та професорського складу університету Ла Салл вони змогли поглибити свої студії протягом довшого терміну і навіть отримати тут диплом.

Їх підготова вже тепер дає помітні наслідки. Молоді люди вагомо причиняються до розбудови українського культурного життя. Наприклад згадана Л. Гончар зорганізувала виставку творів трипільської культури, що успішно пройшла в Києві, Вашінгтоні, Ню Йорку, а студентка Олена Ганцяк-Влад після повернення в Україну працювала в Києво-Могилянській Академії, готуючи нові навчальні програми.

Умови для студій українцям стали ще більш сприятливими, коли 10-го травня 1992 року Ла Салл університет надав почесний докторат тодішньому Президентові України Леонідові Кравчукові, а відтак виділив кілька додаткових стипендій для українських студентів. Сьогодні ж, як каже проф. Леонід Рудницький, який опікується студентами з України, з уваги на економічну кризу, що її переживає університет, єдиним джерелом фінансової допомоги для них є українські організації та установи Америки, що жертвують на Ukrainian Studies Fund — La Salle University. Проф. Рудницький зі зворушенням говорить про щедрірість української громади ЗСА, яка підтримує цей фонд, патрона програми, президента компанії Віннер Форд Івана Гинянського, Український Народний Союз, українські кредитівки у Філядельфії, Ню Йорк та Чікаго, Товариство „Св. Софія", Товариство Українських Інженерів у Філядельфії, Громадський комітет, створений для організації зустрічі колишнього Президента Кравчука під час його візити до ЗСА, та інші.

„Не можна, також не згадати, — сказав проф. Рудницький, і Союз Українок Америки та НТШ, що допомагають кожному зі студентів особисто, а також усіх тих, хто щиро по-людськи турбується про них, надаючи житло та харчі студентам. Під цю пору у нас навчається четверо українських студентів — киянка Ірина Олійник та львів'янин Юрій Федорченко, гравець університетської футбольної дружини, студіюють, відповідно, біологію та бизнес, Віктор Церковнюк з Чернівців та Олексій Опанасюк з Житомира вчаться на магістерській програмі центрально — та східньоевропейських студій. О. Опанасюк, що вже знайомий нашій громаді своїми численними статтями в американській україномовній та англомовній пресі, першим з українських студентів здобуде наступного семестра ступінь магістра. Щорічну практику в університеті Ла Салл проходять, крім того, слухачі Львівського Інституту менаджементу, закладеного при сприянні віцепрем'єр-міністра України Віктора Пинзеника".

„Нас дуже тішить, — додав проф. Рудницький, — що, не зважаючи на труднощі, ми ще далі провадимо цю українську програму, усвідомлюючи надзвичайну важливість підготови майбутнього інтелектуального капіталу України. Маємо надію, що поміч української громади не припиниться й надалі. Нагадаю, що всі датки на Ukrainian Studies Fund (La Salle University, Philadelphia, PA 19141) жертводавці можуть відтягати від податку".

Юліян Головчак

Про дівчаток...

(Закінчення зі стор. 2)

Тож нас залишають щораз на вулиці зі сірниками, бо ми маємо чомусь бути завжди на сірому кінці або просто і явно забуті, власне ми, для яких це є нелегка робота, а не радість спілкування з видатними особами, пов'язана з консумцією ласощів. Не забуваймо, що на нас лежить поважне і почесне завдання фіксувати на письмі та в друку всі події політичного, громадського і культурного життя, аби залишити їх для історії. Таж історики сьогоднішні й завтрішні шукають часто потрібних матеріялів саме на сторінках щоденної преси! Чи не є, отже, самозрозумілим, що ті, які фіксують усі прояви нашого життя, повинні мати місця для своєї відповідальної праці? А тепер, коли стільки подій справді історичного значення майже щоденно, ми, журналісти, мусимо боротися за свої місця, за ласкавий дозвіл присутности і можливости з найдальшого кута залі правильно записати все, що чуємо і бачимо. Чи справді до того нам треба розпихати ліктями, аби стояти на сірому кінці? Чи можна мати до нас претенсії за пропущення того чи іншого прізвища заслуженого „батька народу", які так хотіли бути „біля престола", що для журналістів лишилося місце тільки на сходах? Чи було правильно тримати групу наших колегів із всієї України на вулиці під час однієї з урочистих імпрез і не „завважити" їх у нашій метрополії? Чи повинні ми при численних тепер політичних та ювілейних зустрічах і бенкетах сидіти при сірому кінці залі і постійно бігти до переду для знимок і запису промов, виголошуваних до погано наставлених мікрофонів? Чим заслужили ми на впевненість декого, що приходимо на імпрези не щоб працювати, а найдатися за „фраєр" (як у нас казали у Львові!), на дармові запрошення?

Тут навела я тільки декілька прикладів із останнього часу, а їх так багато, що не стало б десяти фейлетонів „Про це", а „Про те???" Але саме найсвіжіші події насувають порівняння нас, українських журналістів, до тих нещасних „дівчаток зі сірниками", дарма що ми різної статі та віку. Тільки варто було б нашим громадським провідникам часом подумати, що у наших руках сірники. Наші бабуні, розповідаючи цю казку, завжди при тому остерігали, що сірники — це не є забавка, бо вони можуть загоріти у небезпечний вогонь!

О-КА

64-ий ВІДДІЛ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ
та ОУП „СЛОВО" Ню Йорк

запрошують на зустріч

з поетесою з України

НАТАЛКОЮ БІЛОЦЕРКІВЕЦЬ

яка відбудеться в неділю,

27-го листопада, о год. 5-ій по пол. в залі НТШ, 63 4-та Авеню, Ню Йорк

ФУНДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ЗАСЛУГОВУЄ НА ВАШУ ВСЕБІЧНУ ПІДТРИМКУ!

Ukrainian Free University Foundation, Inc.
P.O. Box 1028
New York, N. Y. 10276

КРАЙОВИЙ КОМІТЕТ
ВІДЗНАЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ РОДИНИ В США

запрошує громадянство на

НАУКОВУ КОНФЕРЕНЦІЮ

для

ВІДЗНАЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ РОДИНИ В США

в якій беруть участь:

Академік ЛЕОНІД РУДНИЦЬКИЙ
о. проф. ПЕТРО ГАЛАДЗА
д-р проф. МАРТА БОГАЧЕВСЬКА-ХОМ'ЯК
д-р проф. ІВАН ГОЛОВІНСЬКИЙ

Конференція відбудеться

в НЕДІЛЮ, 11-го ГРУДНЯ 1994 р. о год. 1:30 по пол.
в Українському Народному Домі,
142 Друга Авеню, Ню Йорк, Н.Й.

Вступ — 10.00 дол.
(включає перекуску)

Комітет діє за ініціятивою
УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ
та
УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОЇ КООРДИНАЦІЙНОЇ РАДИ

Помолімось за наших друзів

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

за спокій і вічну радість душ померлих Добродіїв Фонду Катедр Українознавства

Впреп. о. декан Петро Огірко відслужить Заупокійну Святу Літургію у вівторок, 22-го листопада 1994 року, о год. 9-ій ранку, в УКЦеркві Покрови Пресвятої Богородиці, в Озон Парку, Н.Й. за Блаженнішої Пам'яті:

ІВАНА ВИТВИЦЬКОГО
ТЕОДОЗІЮ ДУРБАК
інж. ЯРОСЛАВА ЗУБАЛЯ
ТАРАСА ЛІСЬКЕВИЧА
ред. ОСИПА НОВИЦЬКОГО
проф. д-ра МИХАЙЛА ОВЧИННИКА
ІВАНА ОДЕЖИНСЬКОГО
ЯРОСЛАВУ І. ДЕМЯНЧУК ПАЦЛАВСЬКУ
ВОЛОДИМИРА ПОПАДЮКА
о. крил. БОГДАНА СМИКА
д-ра ВАСИЛЯ СОКОЛИКА
о. диякона БОГДАНА Й. ТАРНАВСЬКОГО

Всіх Вп. Жертводавців ФКУ просимо про молитви за померших наших друзів. Помоліться в часі відправи Заупокійної Богослужби, щоб поєднатися з нами в поході молитов до Всевишнього за тих, що творили добро.

Вічна Пам'ять Померлим Добродіям ФКУ!
ГОЛОВНА ЕКЗЕКУТИВА
ФОНДУ КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА
(ФКУ)

бл. п.
о. ДИЯКОН

БОГДАН ЙОСАФАТ ТАРНАВСЬКИЙ

уроджений 13-го квітня 1924 р.
помер 11-го листопада 1994 р.

Десятник в 1-ій Див. УНА, учитель у школах табору полонених, член ОУН р., суспільно громадський діяч у Великобританії та ЗСА, колишній секретар СУБ-у, довголітній секретар і діловий директор Фонду Катедр Українознавства, один з директорів Українського Наукового Інституту в Гарвардському університеті, автор статтей на релігійно-виховні теми, сталий дописувач до українських католицьких часописів, член редакції газети „Сівач", диякон у Стемфордській Епархії української католицької церкви.

Похоронений на цвинтарі св. Духа, Гамптонбург, Н. Й.

дружина	— АННА
син	— ЮРІЙ з дружиною ДАСЕЮ та синочком СТЕПАНОМ
доня	— ГАЛИНА МАРІЯ з мужем ВАСИЛЕМ та синочком МАРКОМ
сестра	— ВІРА МАЗЯР з мужем ВОЛОДИМИРОМ і дітьми: ЛЮБОЮ, НАДЕЮ та ЛЕСЬКОМ і внуками ОКСАНОЮ та ОРЕСТОМ

Замість квітів на свіжу могилу просимо жертвувати на українську католицьку семінарію св. Василя у Стемфорді (St. Basil Seminary, 161 Glenbrook Rd., Stamford, CT 06902) і на Фонд Катедр Українознавства в Гарвардському університеті (Ukrainian Studies Fund, Harvard University, 1583 Massachusetts Ave., Cambridge, MA 02138).

Ділимося сумною вісткою
з рідними, приятелями і знайомими,
що з волі Всевишнього несподівано на 37-му
році трудолюбивого життя відійшов від нас
наш улюблений СИН, БРАТ І ВУЙКО

бл. п.

АНДРІЙ БОГДАН КОБРИН

уроджений в м. Баффало, Н.Й., 19-го квітня 1958 р.

Осиротив, крім нас, дружину Ганусю (Janice) і півтора-річну донечку Лі-ну. Покійний був членом 130-го Відділу УНСоюзу, 25-го Відділу, ОУК „Провидіння", членом ОУМолоді „Пласт", студентом College of Staten Island і працівником телефонічної компанії NYNEX.

ПАНАХИДА буде відправлена в неділю 20-го листопада в похоронному заведенні о год. 7-ій веч.

ПОХОРОН відбудеться в понеділок 21-го листопада б.р. з Virginia Funeral Chapel, 1707 Hylan Blvd., Staten Island, NY., тел. (718) 987-2828, а опісля на Ocean View Cemetery, Staten Island, N.Y.

дружина	— ГАНУСЯ (JANICE)
дочка	— ЛІНА
батьки	— КАТРУСЯ І АТАНАС КОБРИН
сестра	— МАРІЯ ЛЮБА ГІРАК
брати	— ОЛЕСЬ-ЗЕНОН КОБРИН І
	— ІГОР КОБРИН
сестрінки	— ГАЛИНКА І ЮРІЙ
	рідні в Україні, ЗСА і Канаді

Д-р МАРКО ЛУЦЬКИЙ
Дентист-стоматолог
30 East 40-th St. Кімната 706
New York, N.Y. 10016;
Tel.: (212) 697-8178
Приймає за попереднім домовленням

meest-karpaty
ПОСИЛКИ В УКРАЇНУ

Посилаємо харчові пачки, одяг, важливі листи, гроші до рук адресата
а також побутову техніку, дитячі коляски, трактори і фермерську техніку, авта
ПОНАД 5 РОКІВ ЧЕСНО І СОЛІДНО СЛУЖИМО ГРОМАДІ
Дзвоніть за безплатним каталогом
1-800-265-7189
Meest-Karpaty 120 Runnymede Rd., Toronto, Ont M6S 2Y3 Canada
Tel (416) 761-9105
ПАМ'ЯТАЙТЕ, ЯК ПОСИЛАТИ, ТО ЧЕРЕЗ МІСТ-КАРПАТИ!

POLISH AGENCY WAWEL
161 Market Street
Passaic, N.J 07055
Tel (201) 778-7535

WAWEL TRAVEL II
743 Edgar Road
Elizabeth, N.J. 07202
Tel (908) 355-2373

MAZUR POLISH AGENCY
110 S. Main St.
Manville, N.J 08835
Tel (908) 685-0730

ПАЧКИ в УКРАЇНУ
З ДОСТАВОЮ ДО ДОМУ — 4-6 тижнів, мін. 15 фунтів
по $0.99 за фунт
Пропонуємо дешеві квитки в Україну!
Висилайте пачки U P S — $0 95 за фунт
УВАГА!
Релігійні товариства та організації, які висилають в Україну більшу кількість товарів даємо по знижених цінах.

Іван Огієнко
ПОЧАТКИ ХРИСТИЯНСТВА В УКРАЇНІ
Київ 1993 128 с
Ціна $5 35 + $1 00 за пересилку

Унікальне малоформатне кишенькове видання, призначене передусім для бібліофілів, колекціонерів, усіх шанувальників вишуканого друкованого слова та високохудожнього поліграфічного оформлення

Чек або грошовий переказ просимо присилати на адресу

SVOBODA BOOKSTORE
30 Montgomery Street
Jersey City, NJ 07302

Мешканці Ню Джерзі просимо додати 6% податку

Вийде в світ „Віденська Січ"

Як пише мені д-р Роман Кухар, ще цього місяця, в листопаді, вийде друком заходом видавництва „Кобза" з Торонто його історичний нарис Українського Товариства „Січ" у Відні, популярно знаного як „Віденська Січ". Книжка тепер друкується в Києві. Там і залишається 500 її примірників для поширення в Україні, а других 500 пришлють до ЗСА.

Книжка буде альбомної величини і попри зміст включатиме 20 ілюстрованих сторінок, індекс всіх імен і прізвищ, згаданих в тексті, резюме в англійській і німецькій мовах й інше.

Дивлюсь на залучену в листі копію малюнку на обгортці книжки і радію вже недалекою її появою. Під заговком „Віденська Січ" на синьому тлі видніють січові прапори, а під ними віньєта гетьмана з булавою на коні і напис „500-річчя Запорізького лицарства". Автор писав, як звірявся мені, свою історію віденської „Січі" у безсмертну пам'ять Запорізької Січі, надхненниці віденської.

Ділюся тією доброю вісткою з читачами „Свободи", бо між численними іншими заслуженими членами віденської „Січі" був теж свалної пам'яті пок. д-р Лука Мишуга, довголітній головний редактор „Свободи".

Заінтересованим доручаю звертатися до самого автора на адресу: Roman Kuchar, Ph. D., P.O. Box 335, Victoria, Kan. 67671-0335

Володимир Сушко

GIVE YOUR FAMILY A GIFT TO TREASURE!
Extraordinary 30- minute video on the
KYYIV PECHERSKA LAVRA
Trace the 1 000-year history of the Kyyiv Pecherska Lavra, centre of religion, art, learning and culture. Narrated in English, this beatifully photographed production is accompanied by Ukrainian choral music and illustrates the magnificent artwork and the Ukrainian Baroque arcitecture. See the underground caves, burial grounds of the monks, and the Pectoral, 5th Century BC necklace.
Priced at only $19 95, postage, handling extra. Total $24 50. Make cheque or money order for $24 50 payable to
3rd STREET VIDEOS, P O BOX 6173, STATION A, TORONTO, ONTARIO, CANADA, M5W 1P6.
ALLOW 3 WEEKS FOR DELIVERY.

ARKA Company
DEPARTMENT STORE
26 First Avenue
New York, NY 10009
Tel (212) 473-3550
СВЕТЕРИ, ВОВНЯНІ ХУСТКИ, вишивані жіночі блюзочки, виш. обруси, подушки і т. п., кераміка, різьба в Арці — ДЕШЕВО

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

АННА КУПИЧ член УНС Відд. 39-го Т-ва „Українська Січ" в Сиракюзах, Н.Й. померла 3-го вересня 1994 року на 90-му році життя. Нар. 30-го жовтня 1903 року в Галичині. Членом УНС став 1945 року. Залишила у смутку дочку Ольгу Усатинську. Похорон відбувся 7-го вересня 1994 року на цвинтарі св. Івана Хрестителя в Сиракюзах, Н.Й.
Вічна Їй Пам'ять!

Анна Перун, секр.

ВАСИЛЬ Б. МАСЛЯНІК член УНС Відд. 161-го Т-ва ім. св. Василія в Ембридж, Па. помер 28-го серпня 1994 року на 73-му році життя. Нар. 3-го жовтня 1920 року в Ембридж, Па. Членом УНС став 1982 року. Залишив у смутку дружину Варвару, дітей: Руту, Лінду, Василя і Катерину. Похорон відбувся 28-го серпня 1994 року на Economy Cemetery в Економі Боров, Па.
Вічна Йому Пам'ять!

В. Гладьо, секр.

ВАСИЛЬ ГАЛЬМА член УНС Відд. 281-го Т-ва ім. Т. Шевченка в Байон, Н.Дж. помер 6-го жовтня 1994 року на 70-му році життя. Нар. 1924 року в Україні. Членом УНС став 1979 року. Залишив у смутку синів: Христофера, Вільгельма і Володимира. Похорон відбувся в Норт Арлінгтон, Н.Дж.
Вічна Йому Пам'ять!

Мирон Сірий, секр.

ІРЕНА КОВАЛЬЧИН член УНС Відд. 239-го Т-ва ім. св. Юрія в Філядельфії, Па. померла 4-го червня 1994 року на 66-му році життя. Членом УНС стала 1963 року. Залишила у смутку чоловіка, сина Тараса і дочку Зеню з родинами. Похорон відбувся на цвинтарі св. Марії на Факс Чейсі у Філядельфії, Па.
Вічна Їй Па'ять!

Олександер Пришляк, секр.

МИКОЛА КАПРАЛ член УНС Відд. 102-го Т-ва ім. свв. Петра і Павла в Клівленді, Огайо помер 1-го липня 1994 року на 76-му році життя. Нар. 20-го грудня 1917 р. Членом УНС став 1938 року. Залишив у смутку дружину Марію, дочку Сузин Мур з внуком Йосифом, сестру Степлу Чидсі, брата Юрія. Похорон відбувся 6-го липня 1994 року на Redbank Cemetery, in Clovis, CA.
Вічна Йому Пам'ять!

Микола Бобечко, секр.

АНДРІЙ ТЕЛЕШ член УНС Відд. 245-го Т-ва „Запорозька Січ" в Трентоні, Н.Дж. помер 1-го серпня 1994 року на 77-му році життя. Нар. 1916 року в Україні. Членом УНС став 1951 року. Залишив у смутку дружину Ольгу і дві донечки з родинами. Похорон відбувся 5-го серпня 1994 року на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.
Вічна Йому Пам'ять!

Михайло Мартиненко, секр.

ЗМІНА АДРЕСИ

До Адміністрації „Свободи"
30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302

Прошу змінити мою адресу

- ❑ „Свободи"
- ❑ "The Ukrainian Weekly"
- ❑ „Веселки"

Моя СТАРА АДРЕСА була:

Число Відділу (якщо член УНС) ....
Ім'я і прізвище ....
Адреса ....

Моя НОВА АДРЕСА така:

Ім'я і прізвище ....
Адреса ....

На зміну адреси проситься
ОБОВ'ЯЗКОВО ДОЛУЧИТИ $1.00
ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗМІНИ АДРЕСИ ТРИВАЄ 1-2 ТИЖНІ

Чи Ви знаєте, що УНСоюз уділяє своїм членам:

- Перші гіпотечні позички (мортгеджі) на купно власного дому
- На 1-3 родинні доми, де живе власник
- По доступних відсотках

Або, може Ви думаєте перефінансувати існуючу позичку.

Щоб довідатись більше про гіпотечні позички просимо Вас телефонувати на число:

(201) 451-2200 або
1 (800) 253-9862 (поза Н. Дж.)

❋ РОЗШУКИ ❋

ПОШУКУЄ СЕСТРА
з України брата ІВАНА КОСТІВА, який є родом з села Танева, Долинський р-н, Івано-Франківська обл. Прошу телефонувати на число
(508) 525-2296

❋ НА ПРОДАЖ ❋

У МІСТІ ЛЬВОВІ
продаються двох та одно кімнатна квартири в одному будинку, район Новий Львів. Телефонувати
(718) 253-4585
(718) 336-8170

❋ ПРАЦЯ ❋

УКРАЇНКА
Середнього віку пошукує працю до опіки над дітьми або старшими особами. Тел.: (617) 354-1612

ПОШУКУЮ
жінку до опіки трьох дітей (двоє шкільного віку) та до домашньої праці. Тел.:
(201) 857-2704
після 7-ої веч.

❋ FUNERAL DIRECTORS ❋

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
ЛУІС НАЙҐРО - директор
Родина ДМИТРИК
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.10009
(212) 674-2568

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА.
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey.
Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Бруку і перенесенням Тлінних Останків з різних країн світу.
UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Avenue
(corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(908) 964-4222
(201) 375-5555

NEW YORK'S ONLY
Ukrainian Family Owned
FUNERAL HOMES
SENKO FUNERAL HOME
213-215 Bedford Avenue
Brooklyn, N.Y.11211
1-718-388-4416
HEMPSTAD FUNERAL HOME
89 Peninsula Blvd.
Hempstead, N .Y. 11550
1-516-481-7460

ПОНАД 200 РІЗНИХ ТОВАРІВ ТА ПОСЛУГ

МІСТ MEEST

ПЕРЕСИЛКА ДОЛЯРІВ
ДО РУК АДРЕСАТА 1-3 тижні
$ ЕКСПРЕС 1-2 дні

Head Office:
Tel.: (416)236-2032
Fax: (416)236-2110

97 Six Point Road
Toronto, Ontario
Canada, M8Z 2X3

ТОВАРИ ДЛЯ ДОМУ: холодильники, пральні машини електроніка...
ТЕХНІКА ДЛЯ ФАРМЕРІВ
АВТОМОБІЛІ
ПАЧКИ ЛІТАКОМ — 1-4 тижнів
ПАЧКИ КОРАБЛЕМ — 4-8 тижнів

Ми доставляємо до **України**, Білорусії, Молдови, Росії*, Прибалтики*
* існують деякі обмеження

ПРОДУКТОВІ ПАЧКИ
ВСІ ПРОДУКТИ З КРАЇН ЗАХОДУ

ПАЧКА 16 ($0.79 фунт)

Мука	11.0 lbs.
Риж	11.0 lbs.
Цукор	11.0 lbs.
Гречана крупа	11.0 lbs.
Манна каша	11.0 lbs.
Вівсяна каша	11.0 lbs.
Макарони	2.2 lbs.
Олія	0.53 gal.
Смалець	2.2 lbs.
М'ясні консерви	1.32lbs.
Ціна: $57	72 lbs.

ПАЧКА 17 ($0.70 фунт)

Мука	55.0 lbs.
Цукор	55.0 lbs.
Гречана каша	55.0 lbs.
Риж	55.0 lbs.
Олія	1.3 gal.
Смалець	2.2 lbs.
М'ясні вироби	4.4 lbs.
Ціна: $169	240.0lbs.

ПАЧКА 18 ($0.61 фунт)

Мука	110.0 lbs.
Риж	55.0 lbs.
Гречана каша	44.0 lbs.
Цукор	33.0 lbs.
Манна каша	22.0 lbs.
Олія	1.3 gal.
Маргарин	4.4 lbs.
М'ясні вироби	11.0 lbs.
Ціна: $178	290.0 lbs.

ПОНАД 100 РІЗНИХ ПРОДУКТІВ

1	Мука	11 lbs	$4.40	33	Мед натуральний	2.2 lbs	$5.34
2	Риж	11 lbs	$7.35	34	Згущене молоко	1.76 lbs	$3.92
3	Гречана крупа	11 lbs	$9.90	35	Сухе молоко	2.2 lbs	$6.90
4	Манна каша	4.4 lbs	$1.80	40	Сир твердий	11 oz	$3.54
5	Ячмінна крупа	11 lbs	$5.40	44	Масло вершкове	1.1 lbs	$3.18
6	Вівсяна крупа	11 lbs	$7.45	45	Маргарин	18 oz	$2.40
7	Цукор (білий)	11 lbs	$6.40	46	Олія соняшникова	35 oz	$2.45
10	Шинка з свинини	1 lb	$8.78	55	Гірчиця	8.8 oz	$0.95
11	Шинка волова	1 lb	$7.85	56	Кетчуп	7 oz	$0.95
12	Консерва з свинини	1.32lbs	$5.80	67	Шоколадні цукерки	1.1 lbs	$4.97
13	Консерва волова	1.32lbs	$5.90	70	Шоколад з горіхами	7 oz	$2.96
17	Ковбаски Prita Sort	30 oz	$6.49	77	Вафлі	7 oz	$2.43
18	Ковбаса Salami	2.2 lbs	$12.80	81	Розчинна кава	3.5 oz	$5.99
20	Смалець	2.2 lbs	$5.95	83	Чай в пакетах	80 шт.	$7.79
22	Макарони	6.6 lbs	$7.77	86	Сік яблучний	0.8 gal	$4.99
28	Зелений горошок	1.76 lbs	$2.70	100.	Аспірин	50 шт.	$4.92
32	Майонез	21 oz	$3.00	101.	Тайленол	30 шт.	$6.75

більше продуктів у каталозі!

ДОСТАВА:
в Україні: до 220 фунтів - $10, більше 220 фунтів - $15
в Білорусії: до 220 фунтів - $15, більше 220 фунтів - $20
в Росії: до 220 фунтів - $20, більше 220 фунтів - $25

Окремі продукти можна додавати до стандартних пачок або складати свої пачки з окремих продуктів в будь-якій кількості без жодних обмежень
За нашим безкоштовним каталогом дзвоніть: 1-800-361-7345

ТЕРМІНИ ДОСТАВИ ХАРЧОВИХ ПАЧОК:
Західна Україна – 1–2 тижнів
Центральна Україна – 2–3 тижнів
Східна Україна – 2–4 тижнів
Білорусія – 2–4 тижнів
Молдова – 2–4 тижнів
Росія – 3–5 тижнів

ЗАМОВЛЕННЯ МОЖНА НАДСИЛАТИ ПОШТОЮ НА АДРЕСУ: MEEST, 97 SIX POINT ROAD, TORONTO, ONTARIO, CANADA, M8Z 2X3
ПО ТЕЛЕФОНУ: 1-800-361-7345
АБО ЧЕРЕЗ НАШИХ ПРЕДСТАВНИКІВ В АМЕРИЦІ:

UKRAINIAN CERAMICS PARCEL & TRAVEL, 77 ONTARIOVIEW ST., ROCHESTER, N.Y., 14617 TEL.: (716) 275-7474
PREFERRED INSURANCE S., 284 RIDGE RD. E., ROCHESTER, N.Y., 14621 TEL.:(716) 467-1960
MARK'S FURNITURE STORE, 1105 LINCOLN AVE., UTICA, N.Y., 13502 TEL.: (315) 733-0719,
COSMOS PARCELS, 122 FIRST AVE., NEW YORK, N.Y., 10009 TEL.: (212) 533-2906
[illegible], 318 EAST 9TH ST., NEW YORK, N.Y., 100003, TEL.: (212) 228-2266
VARSOVIA TRAVEL & SHIPPING INC., 74 EAST 7TH STREET, NEW YORK, N.Y. 100003 TEL.: (212) 529-3256 (4745)
KARPATY TRAVEL, 703 S. BROAD ST., TRENTON, N.J., 08611 TEL.: (609) 393-9455
VATRA INTERNATIONAL, 76 MAIN ST., SOUTH BOUND BROOK, N.J. 08880, TAL.: (908) 805-9664
TRANS EUROPA INC., 8102 ROOSEVELT BLVD., PHILADELPHIA, PA., 19152, TEL.: (215) 331-9060
[illegible] MUSIC & GIFT, 244 WEST GIRARD AVE., PHILADELPHIA, PA., 19123, TEL.: (215) 627-3093
HOWERLA PARCELS, 1307 EAST CARSON ST., PITTSBURG, PA.15203, TEL. (412)481-2750
BONNIE MURAL, 239 MCGOVERN BLVD., WEIRTON, PA. 15001, TEL.: (412) 457-2307
FLAMENGO LTD., 537 FARMINGTON AVE., NEW BRITAIN, CT. TEL.: (203) 224-9932
OHIO EXPORT CO. 1-800-884-1730, 6089 STATE RD., PARMA, OHIO, 44134 TEL.: (216) 884-1738
BAZAR GIFT PARCEL INC., 5689 STATE RD., CLEVELAND, OHIO, 44134 TEL.: (216) 845-6078
DNISTER CO. INC., 4408 BRUENING DR., PARMA, OHIO, 44134 TEL.: (216) 842-4961
MRIA, 26499 RYAN RD., WARREN, MI., 48091 TEL.: (810) 574-0303
UKRAINIAN GIFT SHOP, 2422 CENTRAL AVE. N. E., MINNEAPOLIS, MIN. 55418, TEL.: (612)788-2545
WETCO INC., 7 FULLVIEW CRT., GAITHERSBURG, MAR. 20878, TEL.: (301)216-0142
CHEREMSHYNA, 44 YALE RD., NEEDHAM, MA. 02194 TEL.: (617) 449-5323

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ
СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ в „СВОБОДІ"

Адміністрація „Свободи" запрошує Читачів, Установи, Організації, Товариства, Професіоналістів, Купців і все Громадянство передати свої традиційні святочні привіти у збільшеному Різдвяному числі, що зайдуть у найдальші закутини світу.

Великий тираж „СВОБОДИ" та відповідний зміст збільшеного святочного числа, надають таким побажанням окремої вартости і значення.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

1 цаль через 1 шпальту	$ 8.00	4 цалі через 2 шпальти	$ 48.00
1 цаль через 2 шпальти	$ 12.00	5 цалів через 2 шпальти	$ 60.00
2 цалі через 2 шпальти	$ 24.00	6 цалів через 2 шпальти	$ 72.00
3 цалі через 2 шпальти	$ 36.00	та в інших розмірах.	

ОГОЛОШЕННЯ ПРИЙМАЄТЬСЯ —
за новим стилем .... до 3-го грудня 1994 р.
за старим стилем .... до 17-го грудня 1994 р.

При замовленні, ПРОШУ ЗАЗНАЧУВАТИ НА КОТРІ СВЯТА. Оголошення будуть поміщені в порядку їхнього приходу, в першому числі ті, що скорше надішлють свої замовлення.

Зголошення святочних побажань, РАЗОМ З ГРОШОВОЮ ОПЛАТОЮ, залежно від величини оголошень, надсилати до:

"SVOBODA"
30 Montgomery Street ■ Jersey City, N.J. 07302
ATT: ADVERTISING DEPT.